

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Prologus Alter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

ACTA ALTERA

Auctore Stephano Aniciensi a

Ex editione Octavii Cajetani tomo I de Sanctis Siculis a pag. 172.

PROLOGUS.

Quorum precibus auctor scripserit

Sub Sancti Spiritus disciplina degentibus sanctis viris, qui in ecclesia Casinensi cœnobialis exercent militiæ pietatem, Stephanus Aniciensis, indignus et ultimus servus eorum, spiritum Ecclesiæ duplicem promereri, Philosophos cœli vos esse, et cœlestem philosophiam professos, spiritale tyrocinium vestrum docet, et ipsa rerum clamat electio meliorum. Elegistis partem optimam cum Maria, et, de Hur Chaldæorum egressi, Ægyptique tenebras fugientes, montem sanctum, montem coagulatum et pinguem, ut Deum Sabaoth videre possitis, singularitate conversationis et vitæ specialiter obtinetis. Deposita vetusti hominis vilitate, in cœlestis Adæ transfiguramini novitatem, et sedentes in spelunca ostio cum Elia, suspensis desideris ad æterna, sentire vos credimus sibilum auræ tenuis, vestris sine sono cordibus insonantem. Ad solatium peregrinationis, et ærumnas temporalis exilii demulcendas foditis diligenter et strenue puteos Scripturarum, in quibus est aqua viva. Et in nocte mortalitatis istius tres panes Evangelicos exigitis ab amico, ut aqua refectionis potati, verique panis soliditate cibati in fortitudine cibi hujus, montem Dei Horeb, sicut viriliter, ita et feliciter attingatis. Securi jam de adipiscenda cohabitatione Sanctorum, viros confessionis et gratiæ, qui vobis semitas perennis vitæ suis vestigiis impresserunt, ea tenerritudine ametis, et colatis quasi commilitones in bello; sed futuros concives in regno, divinis cultibus honoretis, eorumque pro viribus induatis similitudinem pariter et figuram. Placet vobis imitari, quos colitis. Et, ne fames Christi Dei, qui * opprimit terram Canaan, et summos etiam Patriarchas peregrinari compellit, fines vestros violenter invadat, post Scripturas canonicas, Sanctorum passiones et gesta humiliter recensetis, et in eis, velut in speculo, vultus nativitatæ vestræ refigurare gaudetis, unde et Placidi, martyris vestri, triumphos pariter et agones, qui Latinorum incuria diu silentio sepulti erant, cum apud Græcos egregie vixerint atque floruerint, de Græco erutos b, produxistis lucem, et, ut eosdem stylo mediocri editos, verbis ornatoribus, et magis propriis debeamus colorare, potestativæ precis instantia postulatis.

S. Placidi Historiam,

2 Auctoritatibus vestræ mole depressus, munus, quod tam sollemnis vox exigit, negare non possum: sed timeo, ne fistula pauperescentis ingenii vestris usibus impar appareat: quia et apud Octobris Tomus III.

vos, novi, esse fontem aquæ vivæ salientis in vitam. Et tanta est hujus Martyris claritudo, ut eloquio meo infacundo satis et tenui obnubilatur potius, quam clarescat. Supponam tanto oneri cervicem meam, et imperii vestri pondus subjectis humeris sustinebo, ut Placidi monachi pridem, nunc martyris; commilitionis olim vestri, nunc tutoris pariter et patroni, sincerissimam passionem, ea, qua possum, sermonis integritate perstringam. Non erit opus, martyrium beati Viri rhetoricis sententiarum vel ornare coloribus, vel floribus investire; cum tantus sit in hac Historia pietatis splendor, virtutum vel operum, ut ipse, et proprietates rerum, quæ exprimendæ sunt, sermonem coloratissimum extorquere possint, etiam ab invito. Nec in nos aliquis, vel nimis diligens, vel minus cautus, devolvere velit calumniam, quasi senescenti jam mundo novam Martyrem inducamus. Cum autenticus sit Martyr iste, non rudis, nec novitijs; sed antiquus, teste Orientali ecclesia, quæ triumphos illius, per Gordianum monachum c expressos in Græco, venerata est ab antiquo, et, Justiniano imperatore testante, qui per Sacram imperii, Vigilio Papæ directam d, canonizari fecit sancti hujus Martyris Passionem. Nos quoque, eorum sequentes vestigia, expressam ab eis in Græco veritatem reformabimus in Latino, et quasi in via veteri novam semitam figurantes, ita medioeriter incedemus, ut et satisfaciamus negotio, et aurium vestrarum delicias prolixitate superflua minime vulneremus.

AUCTORE
STEPHANO
ANICIENSI.

ANNOTATA.

a De Stephano Aniciensi vide dicta num. 48 et tribus seqq. Comment. prævii.

b Qui et quando Acta S. Placidi Constantino-poli in Italiam allata fuisse, narrentur, quæ his fides adhibenda sit, vide § 3 Comment. prævii.

c Quidquid de Gordiano, a S. Placidi necesse Constantinopolim profecto, ubi S. Placidi Acta conscripserit, hic dicitur, fabulam sapit. Vide dicta num. 36 et seqq. Comment. prævii.

d Justiniani ad Vigiliam litteræ prorsus fictivæ sunt, ut ostenditur num. 42 Commentarii prævii.

PROLOGUS ALTER.

Immortales Beatorum triumphos, et Martyrum perennes victorias præconiis efferre cœlestibus, et divinis titulis honorare, sicut honestum Ecclesiæ, sic legentibus est jucundum. Præclaræ sunt actiones Sanctorum, et ex radio virtutis Dei tantum capiunt splendoris et luminis, ut totum mundum sufficienter valeant illustrare. In Regem deitatis et in ipsam majestatem Domini peccare videtur, quisquis tam divinorum operum claritatem aut voluerit obnubilare silentio, aut non studuerit eo, quo potest, eloquentiæ genere colorare. Quapropter etiam nos ad hoc opus idonei a, minusque digni, ne magnalia Dei nostri suppressisse silentio, velut ex invidia, videamur, exactoria prece Sanctorum, qui Deo in cœnobio militant Casinensi, beati Placidi, monachi simul et martyris, Passionem, Deo favente, suscepimus describendam, quam a Gordiano, patris Benedicti discipulo, et ejusdem

Scriptionis
causæ

a

AUCTORE
STEPHANO
ANICIENSI.
b
c

ejusdem Martyris socio, Græce descriptam *b*, et minus fere in Latinum translata *c*, eo styli genere prosequamur, ut et seriem actionis, veritatis compendio perstringamus, et rebus, Domino dedicatis, debitæ proprietatis gratia non negetur. In quo tamen negotio non erit necesse, martyrium sancti Viri vel flore rhetorico, vel sermonum coloribus investire, quia tam preciosa est in conspectu Domini mors Sanctorum, ut etiam inculta vel nuda piarum series actionum aliena suffragia non mendicet, nec verborum flosculus egeat coronari. In ea puritate veritatis actus beati Martyris exsequimur, ut et illud, quod invenimus apud Græcos, suæ integritati reddatur, et nostræ relationis honestas non fastidium ingeneret, sed devotionem pariat audienti. Assiat veritatis Spiritus cordi, pariter et ori meo, ut ita possim reverentiæ Martyris subservire, quatenus idem Sanctus meo labore posteris innotescat, et ego cum lectoribus meis, qui pie susceperint opus istud, mercedem in cælo mereamur ampliorem.

ANNOTATA.

- B
a *Legendum* : inidonei.
b *Vide supra lit. c.*
c *Acta igitur superius recusa non viderat Stephanus.*

CAPUT I.

*S. Placidi genus, apud
S. Benedictum commoratio
et missio in Siciliam.*

S. Placidus,
patricio gene-
re Romæ natus,

Beatus igitur Placidus, Christi martyr, ex linea senatoriæ dignitatis erumpens, Romanæ civitatis indigena fuit, et ad mundi hujus caliginem illustrandam, tempore Justinii imperatoris, velut splendidissimum sidus, emicuit. De spina militiæ secularis, rosei floris adinstar, genitura temporali procedens, lavit in vino stollam suam, et in sanguine Jesu Christi pallium carnis suæ mirabiliter purpuravit. Pater ejus Tertullus nomine; primo miles, postea per honorum fascies, et officia dignitatum exercens, in culmen Romani patriciatus evasit. Mater ejus, ex Octavia gente descendens, partu sobrio satis, et utili hunc ipsum, de quo agimus, quasi quoddam liliū puritatis, effudit *a*. Felix et tanti filii tam digna mater, non hoc solum germen protulit sanctitatis, verum etiam tres alios est enixa Eutyrium, Victorinum, et Flaviā virginem *b*, ut in quatuor filiis, veluti in quatuor fluminibus terram sitiētis Ecclesiæ pudica fecunditas irrigaret. Supersedemus in Placido terrenæ nobilitatis elferre præconium *c*; quia tantus est in illo splendor meritorum et operum, ut ad gloriam virtutis ejus, claritudo carnis penitus evanescat.

et a puero
traditus
S. Benedicto,
d
e

5 Parentum diligentia nutritus Puer, et tenere, sicut opportunum fuerat, educatus, cum jam septennis pueritiæ metas attingeret *d*, beatissimo patri Benedicto, qui in territorio Sublacensi vitam angelicam exercebat, norma institutionis monasticæ regulariter *e* imbuendus, oblatas est. Suscepit vir Deo dignus Puerum

nutu divino, parentumque devotione, vel fide **D** cœlitus assignatum, ut peritus Ecclesiæ hortulanus lilio pubescenti rivulos cœlestis doctrinæ admoveret, et sub ejus magisterio vel ducatu tenerrimus flos virtutis in maturitatem erumpens, suo tempore martyrii fructum daret. Dignissimum plane fuit, ut vas electionis et gratiæ futurus Puer, qui in Martyris nomen et meritum fuerat promovendus, de speculo Benedicti formam sibi sumeret sanctitatis, et vitæ innocentiam, quam ab illo susceperat, candidatu confessionis, et purpura martyrii coloraret. Religionis habitu vestitus Puer, magisterio Benedicti, sicut assidue, ita etiam strenue adharebat. Rigabatur novella plantatio cœlesti doctrina, et sub Sancti Spiritus disciplina ad perfectionem conversationis et vitæ, ætas adhuc informis et tenera formabatur *f*. Subarraverat Pueri devoti mentem spiritus pietatis, et in tabula cordis ejus amoris rudimenta depingens, ad virtutem humilitatis et obedientiæ consecrandam gratiæ suæ largitionibus instruebat.

6 Cum his virtutibus studiis animus puerilis *g* intenderet, et felicem moliretur in anteriora processum, ex more monasterii jussu aquam de flumine ad usus necessarios deportare, verbum jubentis obedirent amplectens, Romani patricii Filii aquarium vas assumens, ad flumen devenit; situlam minus prudenter in aquam deposuit, eamque incautus ipse sequens, cum vase, quod infuderat, quantum jactus est sagittæ, a terra in flumen, unda rapiente, detractus est. Venerabilis magister ejus Benedictus, et Spiritus Sancti radio perfusus, quo sæpius solebat esse remotorum et absentium cognitor et discussor, quod de Puero factum erat, spiritualibus oculis intuens, Maurum, plenioris ætatis discipulum, advocavit, et, quid circa puerum Placidum ageretur, significans, ut in ereptione mergentis cursu velociore contenderet, modesto vigore spiritus imperavit. Implorata humiliter et accepta benedictione paterna, Maurus monachus ad flumen venit, et puerum Placidum, pæne jam mersum, inveniens, instar Petri Apostoli, super elementum aquæ liberos excursus dedit, crine Puerum rapuit, illumque e medio fluminis usque in terram expedita et secunda velocitate reduxit *g*. Dicit quisquis, quod senserit, ego absolute definio, beati patris meritum et virtutem id primo loco potuisse perficere; ut mobilis undæ liquor impressi pedis vestigium pateretur. Sed, hoc simplicem innocentiam Placidi meruisse, ut ad magistri imperium, mediis ereptus aquis, ad majoris gloriæ finem posset, Deo sibi suffragante, servari. Noluit pius arbiter æquitatis innocentem et minus cautam Pueri sui vitam aquis rapientibus intercludi: sed eum ad meliora promovere disponens, et ab instanti mortis articulo, eo, quo solet, clementiæ genere liberavit, et ad victoriam passionis cum gloria subeundam præstitudo apud se tempore reservavit. Dempus aquarum periculo, hic pius Puer quotidianis augmentis proficiebat in melius. Et sicut exterius ratione temporis videbatur crescere per ætatem, sic interiori homini suo ad Dei imaginem renovari, satagebat assidue per virtutem.

7 In schola magisterii spiritualis, Benedicto *h* et cui constanter adheret, patri humilis et devotus assistens, id familiaritatis et gratiæ obtinere meruit apud illum, ut non solum publicis actionibus ejusdem patris communis speculator adesset, verum etiam secretis et

cujus meritis
submersionis
periculo eripitur,
E

g

et cui constanter adheret,

et